AGDER fylkeskommune

**Saksframlegg**

Arkivsak-dok. 26/20879-23
Saksbehandler Kjell Bue

| Utvalg | Møtedato |
|---|---|
| Administrasjonsutvalget | 01.12.2026 |
| Fylkesutvalget | 01.12.2026 |
| Fylkestinget | 15.12.2026 |

# Endring i budsjett 2026

## Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Fylkestinget vedtar en netto reduksjon av driftsbudsjettet for 2026 på 39,4 mill. kroner som beskrevet i kapittel *forslag til endring i driftsbudsjettet* med tilhørende disponering.

2. Fylkestinget vedtar en økning i investeringsbudsjettet for 2026 med 79,2 mill. kroner som beskrevet i kapittel *forslag til endring i investeringsbudsjettet* med tilhørende endringer mellom porteføljer og program, og endring i finansiering.

3. Dersom representantskapet i Konsesjonskraft IKS i desember 2026 vedtar en ekstraordinær utbetaling av konsesjonskraftinntekter, i tråd med styrets anbefaling, avsettes den anslåtte merinntekten på 102,345 mill. kroner til ubundet investeringsfond i årsavslutningssaken for 2026. Avsetningen skal bidra til finansiering av fylkeskommunens investeringer i 2027.

4. Fylkeskommunedirektøren får fullmakt til å gjennomføre budsjettendringene for 2026, slik at forskriftsskjemaene etter § 5−4 første og andre ledd og § 5−5 første og andre ledd er oppdatert.

## Sammendrag

Fylkeskommunedirektøren foreslår endringer i drifts- og investeringsbudsjett, finansiering, og bruk og avsetning til fond for budsjettåret 2026. De foreslåtte budsjettendringene reduserer netto driftsresultat med 39,4 mill. kroner, fra 145,1 mill. kroner (1,9 prosent) til 105,7 mill. kroner (1,4 prosent). Reduksjonen skyldes i hovedsak bruk av tidligere avsatte fondsmidler innenfor byvekstområdet.

Det foreslås å øke inntektene med 22 mill. kroner. Skatteinntektene og renteinntektene har fortsatt å utvikle seg positivt, og prognosene oppjusteres med henholdsvis 20 mill. kroner og 2 mill. kroner. Av inntektsøkningen foreslås 15,5 mill. kroner benyttet til å styrke driftsbudsjettene, i all hovedsak innenfor området Utdanning. De resterende 6,5 mill. kroner foreslås avsatt til bufferfond fylkesting.

Videre foreslås bruk og avsetning til fond som netto tilfører driftsbudsjettet 154,8 mill. kroner. Det foreslås samtidig å overføre 109 mill. kroner fra driftsbudsjettet til finansiering av investeringer.

For investeringsbudsjettet foreslås en økning på 79 mill. kroner. For finansieringen foreslås det større endringer. Blant annet er inntektene fra salg av driftsmidler vesentlig lavere enn budsjettert og må erstattes med lånefinansiering. Dette innebærer at låneopptaket økes med 64 mill. kroner, merverdiavgiftskompensasjonen økes med 14 mill. kroner, salg av finansielle anleggsmidler reduseres med 45 mill. kroner, tilskudd fra andre reduseres med 64 mill. kroner, og overføringen fra drift økes med 109 mill. kroner.

**Forhold uten konsekvenser for endring i budsjett 2026:**
Dersom det kommer ekstraordinære konsesjonskraftinntekter i 2026 foreslås det å avsette disse til ubundne investeringsfond i årsoppgjørssaken, for å bidra til finansiering av fylkeskommunens investeringer i 2027.

## Saksopplysninger

I det videre foreslås det endringer i drifts- og investeringsbudsjettet.

## Forslag til endringer i driftsbudsjettet

### *Felles inntekter og kostnader*

- *Skatteinntektene.* Skatteinntektene fortsetter å utvikle seg positivt, og prognosen for året er oppjustert med ytterligere 20 mill. kroner.
- Renteinntekter. Rente og renteinntekter er høyere enn prognose, og det foreslås å øke budsjettet med 2 mill. kroner.
- *Renteinntekter og rentekostnader*. I 2. tertialsaken ble renteinntekter økt med 5 mill. kroner og rentekostnader redusert med 13 mill. kroner. Beløpene var byttet om, og skulle vært 13 mill. kroner i økte renteinntekter og 5 mill. kroner i reduserte rentekostnader. For å rette det opp, foreslås det å øke renteinntekter med 8 mill. kroner og redusere rentekostnader med 8 mill. kroner.
- *Lønnsavsetning*: Lønnsoppgjøret for pedagoger var høyere enn for andre ansatte. Det foreslås å overføre 3 mill. kroner fra lønnsavsetning sentralt til området utdanning.
- *Bruk av disposisjonsfond og overføring fra drift til investering.* Ose Bru finansieres med fondsmidler avsatt på disposisjonsfond. Det foreslås å øke denne finansieringer med 14 mill. kroner, i tråd med fremdriften i prosjektet.

### *Organisasjon og tannhelse*

- *Utkjøp tannklinikker*. Det foreslås å overføre 3 mill. kroner i budsjett til avdeling for bygg og eiendom for utkjøp og tilbakeføring av tannklinikker.

- *Flybusstilbud Kjevik*. Det foreslås flytte 0,4 mill. kroner av budsjett fra fylkesutvalget til avdeling for strategi og mobilitet, for utredning av tilbud.
- *Bruk av bundne fond*. Det foreslås å øke budsjett med 0,8 mill. kroner fra fond for prosjekter innen Tannhelsetjenesten.

***Næring, plan og kultur***
- *Bruk av disposisjonsfond.* Det foreslås å øke budsjettet med 5,9 mill. kroner i prosjektmidler som tidligere er avsatt i fond.
- *Bruk av bundne fond.* Det foreslås å øke budsjettet med 15,4 mill. kroner i prosjektmidler som tidligere er avsatt i fond. En vesentlig del gjelder omklassifisering av fondsmidler på området.
- *Avsetning til disposisjonsfond:* Det foreslås å redusere budsjettet med 10,3 mill. kroner i prosjektmidler, for aktivitet som kommer i 2027 og fremover. Dette gjelder i hovedsak flerårige tilskudd og prosjekter som tidligere var avsatt som bundne fond.

***Virksomhetsstyring og eiendom***
- *Agder Arena. Det foreslås å innarbeide* FT sak 8/26 hvor det ble vedtatt å øke budsjettet med 1 mill. kroner til forprosjekt Agder Arena.
- *Overføring fra drift til investering.* Det foreslåes å budsjettere en overføring fra drift til investering på 12,329 mill. kroner.
- *Bruk av disposisjonsfond forsikring.* Det foreslåes å øke budsjettet med 0,266 mill. kroner fra forsikringsfondet, som overføres til områdene utdanning og organisasjon og tannhelse.
- *Bruk av disposisjonsfond.* Det foreslåes å øke budsjettet med 0,98 mill. kroner til prosjektet Agder Arena.

***Samferdsel***
- *Bruk av disposisjonsfond.* Det foreslås å øke budsjettet med 0,1 mill. kroner til prosjekter i avdeling for strategi og mobilitet.
- *Bruk av bundne fond.* Det foreslås å øke budsjettet med 35,534 mill. kroner til TT-ordningen og DDA -midler.
- *Overføring fra drift til investering.* Det foreslås å budsjettere en overføring fra drift til investering på 13,728 mill. kroner, for prosjekter finansiert med driftsmidler.
- *Overføring fra investering til drift:* Det foreslås å budsjettere en overføring på 2,1 mill. kroner fra investering til drift for å dekke anleggsbidrag i driften.
- Bruk av bundne fond byvekst og ATP. Det foreslås å øke budsjettet med 110 mill. kroner til byvekstprosjekter finansiert med fondsmidler fra 2025 og tidligere.
- *Overføring fra drift til investering byvekst.* Det foreslåes å budsjettere en overføring fra drift til investering på 55 mill. kroner for byvekstprosjekter.
- *Avsetning til bundne fond byvekst.* Det foreslås å redusere budsjettet med 20 mill. kroner for byvekstmidler for 2026.

***Utdanning***
- *Prøvenemder.* Det er merforbruk knyttet til prøvenemndsordningen. Det er igangsatt tiltak for å begrense kostnadsutviklingen, men det er usikkert hvilken effekt disse vil ha på kort sikt. Prognose for året viser en merkostnad på over 10 mill. kroner, og det foreslås å øke budsjettet tilsvarende.
- *Fullføringsreformen og tilrettelagte grupper:* Det foreslås å øke budsjettet med 4,5 mill. kroner knyttet til en økning i fire grupper ut over årets budsjett
- *Desentralisert utdanning.* Det foreslås å flytte budsjettet på 2 mill. kroner til område næring, plan og kultur.
- *Bruk fra fond*. Det foreslås å øke budsjettene til skolene med 2,1 mill. kroner, finansiert gjennom prosjektmidler som tidligere er avsatt med 0,5 mill. kroner i bundne fond og 1,6 mill. kroner i disposisjonsfond.

- *Bruk av fond.* I 1. tertial ble det vedtatt bruk av feil fond på utdanning. Det foreslås en korreksjon hvor bruk av budne fond økes med 1,769 mill. kroner og bruk av disposisjonsfond reduseres med 1,769 mill. kroner.
- *Overføring fra drift til investering.* Det foreslåes å budsjettere en overføring fra drift til investering på 16 mill. kroner, for prosjekter finansiert med driftsmidler på skolene.

| **Endringer** | **Beløp (1 000 kr)** |
|---|---|
| **Felles inntekter og utgifter** | |
| • Økte skatteinntekter | - 20 000 |
| • Økte renteinntekter | - 2 000 |
| • Lønnsoppgjør ut over avsetning på utdanning | - 3 000 |
| • Korreksjon 2. tertial. Renteinntekter og rentekostnader | 0 |
| • Egenfinansiering av investeringer Ose bru | -14 000 |
| • Bruk av fond Ose bru | + 14 000 |
| **Organisasjon og tannhelse** | |
| • Forsikringsoppgjør | + 26 |
| • Utkjøp og tilbakeføring tannklinikker | - 3 000 |
| • Utredning flybusstilbud | - 400 |
| • Bruk av prosjektmidler fra fond | + 788 |
| **Virksomhetsstyring og eiendom** | |
| • Utkjøp og tilbakeføring tannklinikker | + 3 000 |
| • Forsikring | - 266 |
| • Prosjektmidler Agder Arena | + 1 000 |
| • Egenfinansiering av investeringer | - 12 329 |
| • Bruk av prosjektmidler fra fond i bygg og eiendom | + 1 246 |
| **Næring, plan og kultur** | |
| • Desentralisert utdanning – midler flyttes fra Utdanning | + 2 000 |
| • Avsetning av prosjektmidler til fond | - 10 274 |
| • Bruk av prosjektmidler og tilskudd fra fond | + 21 315 |
| **Samferdsel** | |
| • Utredning flybusstilbud | + 400 |
| • Avsetning av prosjektmidler til fond. | -20 000 |
| • Bruk av prosjektmidler samferdsel fra fond | +35 634 |
| • Bruk av byvekstmidler fra fond | +110 000 |
| • Egenfinansiering av investeringer på samferdsel | -11 628 |
| • Egenfinansiering av investeringer på byvekst | - 55 000 |
| **Utdanning** | |
| • Økte kostnader prøvenemder | + 10 000 |
| • Økning på fire grupper tilrettelagte opplæring | + 4 500 |
| • Lønnsoppgjør ut over lønnsavsetning fra felles avsetning | + 3 000 |
| • Desentralisert utdanning – midler flyttes til NPK | - 2 000 |
| • Forsikringsoppgjør Sam Eyde | + 240 |
| • Bruk av prosjektmidler til fond. | +2 137 |
| • Egenfinansiering av investeringer på skolene | - 16 000 |
| **Reduksjon i netto driftsresultat** | **39 389** |
| | |
| **Dekning av reduksjon i netto driftsresultat** | **-39 389** |
| Overføring fra drift til investeringer | + 108 957 |
| Avsetninger til disposisjonsfond bufferfond fylkesting | + 6 500 |
| Avsetninger til disposisjonsfond næring, plan og kultur | +10 274 |

| | |
|---|---|
| Avsetning til bundne byvekst | +20 000 |
| Bruk av disposisjonsfond Rv9 | -14 000 |
| Bruk av disposisjonsfond samferdsel | - 100 |
| Bruk av disposisjonsfond utdanning | + 163 |
| Bruk av disposisjonsfond næring, plan og kultur | - 5 909 |
| Bruk av disposisjonsfond virksomhetsstyring og eiendom | - 1 246 |
| Bruk av bundne fond samferdsel | -35 534 |
| Bruk av bundne fond ATP og byvekst | - 110 000 |
| Bruk av bundne fond næring, plan og kultur | - 15 406 |
| Bruk av bundne fond organisasjon og tannhelse | - 788 |
| Bruk av bundne fond utdanning | - 2 300 |

***Endring i netto driftsresultat og bufferfond for 2026 budsjettet***
Prognosen for netto driftsresultat var i opprinnelig budsjett på 102,3 mill. kroner (1,3 prosent). Endringene i budsjettet og bruk av fondsmidler vedtatt av fylkestinget i februar, mai, juni og oktober økte netto driftsresultat til 145,1 mill. kroner (1,9 prosent).

Med forslag til budsjettendringer i denne sak reduseres netto driftsresultat med 39,4 mill. kroner til 105,7 mill. kroner (1,4 prosent). Denne reduksjon gjelder i hovedsak økt bruk av tidligere avsatte prosjektmidler til fond, særlig på byvekst.

I januar 2026 var bufferfond fylkesting på 313,3 mill. kroner. I vedtatt opprinnelig budsjett brukes 42,7 mill. kroner av fondet. Endringer i budsjett februar 2026 tilførte 2 mill. kroner, første tertial 2,7 mill. kroner og andre tertial 42,5 mill. kroner. Forslag i denne saken øker fondet med ytterligere 6,5 mill. kroner til 324,3 mill. kroner.

**Forslag til endringer i investeringsbudsjettet**
Investeringsbudsjettet foreslås økt med 79,2 mill. kroner.

- Økningen på samferdsel skyldes at budsjettet for fv. 42 Gåsehellertunnelen ikke ble oppdatert i tråd med siste utbetalingsprognose. Prognosen innebærer at 30 mill. kroner av prosjektets vedtatte ramme på 749,5 mill. kroner flyttes fra 2027 til 2026, med tilhørende finansiering. Dette er i tråd med budsjett i handlings- og økonomiplan 2027−2030.
- Økningen på eiendom skyldes driftsfinansiering av investeringsprosjekter på skolene med 20 mill. kroner.
- Økningen i utstyr og utviklingsinvesteringer gjelder driftsfinansierte investeringer på eiendoms- og samferdselsområdet med 29,2 mill. kroner.

| **Investeringsporteføljer og program** | **Beløp (1 000 kr)** |
|---|---|
| **Eiendom** | **20 000** |
| - Administrative bygg | 0 |
| - Infrastruktur | |
| - Skolebygg | 20 000 |
| - Tannhelse | 0 |
| **Samferdsel** | **30 000** |
| - Bompengeprosjekter/ byvekstavtale | 0 |
| - Prioritere barn og unge | 0 |
| - Ta vare på det vi har | 0 |
| - Øvrige tiltak på fylkesveg | 30 000 |
| **Utstyr og utviklingsinvesteringer** | **29 167** |
| **Sum** | **79 167** |

Forslaget til endring i investeringsbudsjettene medfører økt låneopptak med 25,4 mill. kroner, økt merverdiavgiftskompensasjonen med 13,8 mill. kroner, og økt overføring fra drift med 40 mill. kroner.

I tillegg foreslås det følgende endringer i finansiering.

- Manglende salg av varige driftsmidler på 45 mill. kroner øker budsjettert lån tilsvarende.
- Økte overføring fra drift til investeringer på 14 mill. kroner til Ose bru reduserer budsjettert lån tilsvarende.
- Økt overføring fra drift til investeringer knyttet til byvekstprosjekter som finansieres av fondsmidler i driften på 55 mill. kroner reduserer tilskudd fra andre tilsvarende.
- For høy budsjettering av tilskudd fra andre med 8 mill. kroner øker budsjettert lån tilsvarende.

| **Finansiering** | **Beløp (1 000 kr)** |
|---|---:|
| Merverdiavgiftskompensasjon | -13 787 |
| Tilskudd fra andre | 63 000 |
| Salg av anleggsmidler | 45 000 |
| Bruk av lån | -64 424 |
| Overføring fra drift | -108 957 |
| **Sum** | **-79 167** |

**Ekstraordinære inntekter konsesjonskraft**
Styret i Konsesjonskraft IKS (KIKS) har anbefalt at representantskapet på møtet i desember 2026 vedtar en ekstraordinær utbetaling for 2026 på 200 mill. kroner. Fylkeskommunedirektøren foreslår at Agder fylkeskommunes andel på 102,345 mill. kroner avsettes til ubundne investeringsfond i årsavslutningssaken for 2026, for å finansiere investeringer og på den måten redusere låneopptak for 2027.

**Konklusjon**

Fylkeskommunedirektøren foreslår at endringene i drifts- og investeringsbudsjettet, finansieringen og overføringene til og fra fond vedtas i tråd med fremlegget.

Kristiansand, 18.11.2026

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Lise Solgaard
Fylkesdirektør økonomi og styring